

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № *КТСН-553-08-30*
дата *19.05.2015 г.*

м КТСН-553-08-33

Изх. № 110/18.05.2015 г.

ДО
ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ТРУДА,
СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

Относно: Становище по Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца

Уважаеми господин председател,

Национална мрежа за децата обединява 127 неправителствени организации, работещи със и за деца и семейства в цялата страна. Нашата мисия е да заздравим и улесним сътрудничеството между сходните неправителствени организации и всички заинтересовани страни, за да бъдат гарантирани правата и благосъстоянието на децата.

Към настоящето писмо прилагаме **становище на Мрежата относно Проекти за изменение и допълнение на Закона за семейните помощи за деца**, внесени за разглеждане и обсъждане в Комисията по труда, социалната и демографската политика към 43то Народно събрание.

Потвърждаваме нашата готовност да партнираме добронамерено и отдадено за намирането на трайни решения.

С уважение,

Георги Богданов
Изпълнителен директор
Национална мрежа за децата

Становище на Национална Мрежа за Децата относно Проекти за изменение и допълнение на Закона за семейните помощи за деца, внесени за разглеждане и обсъждане в Комисията по труда, социалната и демографската политика към 43то Народно събрание

Национална мрежа за децата е обединение на граждански организации и съмишленици, работещи с и за деца и семейства в цялата страна. Насърчаването, защитата и спазването на правата на детето са част от ключовите принципи, които ни обединяват. Ние вярваме, че всички политики и практики, които засягат пряко или косвено децата, следва да се изготвят, прилагат и наблюдават, като се взема предвид принципът за висшия интерес на децата и с активното участие на самите деца и младежи. Във всички наши действия ние се ръководим от Конвенцията на ООН за правата на детето като водещ документ, който определя философията, ценностите и начина на работа на Мрежата за децата.

Общи коментари

Национална мрежа за децата приветства усилията на правителството за повишаване ефективността на семейните помощи за деца. В същото време, считаме, че промените в законодателството и практиката трябва да следват обща философия и дух в подкрепа на родителите и семейството и въвеждане на реален семейно-ориентиран подход. Вече повече от 3 години, организациите – членове на Мрежата настояват за разработване на цялостна семейна политика, с ясни цели, мерки и дейности и възприемането на семейно ориентиран подход във всички области, засягащи детското благосъстояние – социално-икономически мерки, образование, здравеопазване, жилищно настаняване, закрила на детето, социално подпомагане и други.

В този смисъл, считаме, че внесенят от Министерски съвет проект прави някои несъществени изменения без да има визия за това към какъв тип подпомагане и подкрепа на семейството се стреми правителството и какви са средносрочните и дългосрочните цели, които си поставя. Законопроектът може доведе до промяна в някои от нормите и практиките на социално подпомагане на деца и родители, но не води до цялостно повишаване на благосъстоянието на семейството и целенасочени политики за неговото развитие и подкрепа. Влошената демографска картина, трудният достъп и качеството на така наречените универсални услуги в областта на здравето и образованието, както и капацитетът на системата за закрила рискуват някои от предлаганите промени да останат добри пожелания и да не доведат до реални промени.

Конкретни коментари по Законопроекта, внесен от Министерски съвет

- Ние приветстваме обвързването на Закона за семейни помощи със Закона за закрила на детето, както и планираното предприемане на задължителна мярка за закрила в семейна среда от страна на Отделите за закрила на детето при случаи на непълнолетни бременни. Надяваме се това наистина да доведе до значително по-голямо взаимодействие между предоставяните мерки за закрила, социални услуги и семейните помощи за деца в риск. В същото време, считаме, че за да бъдат промените ефективни, те трябва да бъдат обвързани и с повишаване капацитета на системата за закрила за да може тя да отговори на нуждите на децата и семействата в риск. Ние като Мрежа, нееднократно сме повдигали и този въпрос, както и крайният недостиг на

всички видове ресурси, свързани с работата на Отделите за закрила на детето. Считаме, че има нужда от спешни мерки за разработване на стандарти за натовареност на социалните работници, увеличаване на броя им и осигуряване на достойно заплащане, както и въвеждане на регулярни форми на подкрепа и обучения и регламентиране на професията като компетенции и обучение. Смятаме за неприемливо в системата да работят хора със средно образование без подходящо обучение, квалификация и подкрепа.

- Друга положителна според нас мярка е обвързването на семейните помощи с минималната работна заплата като част от политиката за стимулиране на отглеждането на децата в семейна среда. Надяваме се при обвързването на социалната работа с подпомагането семействата в риск да получат и достъп до здравни, образователни и социални услуги, които да им помогнат да преодолеят риска и да гарантират стабилна и здравословна среда за децата.
- Като положителни стъпки отчитаме и въвеждането на понятието „помощи в натура“ вместо „социални инвестиции“, разширената дефиниция за семейство и включването на дохода на съжителстващия партньор; задължението за имунизации и профилактични прегледи и въвеждането на еднократна помощ при осиновяване, което ще затвърди и неговата особено важна роля като мярка за закрила на детето.
- Категорично сме против даването само на помощи в натура на майките, които не са навършили 18 години. Освен, че това е дискриминационна мярка спрямо майките които не са навършили 18 години, тя няма и обучителен характер, който да подкрепя и учи непълнолетните майки да управляват бюджет. Нещо повече, системата за закрила на детето няма необходимия капацитет да управлява ефективно помощите в натура за всички случаи на майки, които не са навършили 18 години. Данните показват, че и при действащите в момента законови разпоредби над 700 случая получават семейните си помощи в натура. Настояваме да остане съществуващата възможност да се дават както финансова помощ, така и помощи в натура по преценка на социалните работници на място.
- Изразяваме и категоричното си несъгласие с текста на предлаганите промени в § 9, по отношение на промените в Член 7, ал. 11, т.2 „след спиране на помощта за 3 поредни месеца или за 6 месеца в рамките на една учебна година поради неспазване на условията по ал. 1, т. 2 и 3“ и свързаната с това санкция в ал. 12 „ В случаите по ал. 11, т. 2 месечна помощ може да бъде отпусната отново не по-рано от 1 година от датата на прекратяването“. Считаме, че ако Законът за семейни помощи за деца цели действително подкрепа на семействата в грижите им за децата, този текст по никакъв начин не стимулира родителя, на когото са спрени помощите да върне детето в образователната система по-рано от срока на наказанието – 1-година, тъй като в този период изрично е разписано, че той няма право да получава месечните помощи. Опасяваме се, че дори ще се постигне точно обратното – този текст ще доведе до нарушаване на правото на детето на образование, тъй като дори и този стимул на родителя – получаване на месечните помощи за дете, няма да бъде налице.

Предлагаме този текст да бъде преосмислен така, че родителят да има право да получи и месечните помощи за месеците, в които са били спрени, ако детето се върне в училище и го посещава редовно.

Конкретни коментари по Законопроекта с вносител – Димитър Байрактаров и група народни представители от „Патриотичен фронт“

- Считаме, че предложението за замяна на понятието „социални инвестиции“ с „необходими вещи“ от законопроекта не е подходящо, тъй като реално липсва дефиниция на този вид подкрепа. Подкрепяме предложението за отпадане на въведеното през 2006 г. понятие „социални инвестиции“, което на практика се използва в много по-широк смисъл във всички сфери на социалната, икономическата, регионалната и други политики и замяната с „помощ в натура“, което е регламентирано в чл. 46, ал. 1 от ППЗЗДе и се е наложило в практиката.
- Според нас, предложенията социалните помощи „да се изплащат до трето дете включително, както и ако след второ дете се родят близнаци или тризнаци.“ имат дискриминативен характер и противоречат на международното и националното законодателство в страната. Настояваме всички промени в Закона за семейните помощи за деца да се ръководят от Конституцията на Република България, където в чл. 14 ясно се упоменава, че „семейството, майчинството и децата са под закрила на държавата и обществото“, както и от Конвенцията на ООН за правата на детето, която отхвърля всички форми на дискриминация и урежда равни права на всички деца.

Необходимост от оценка на въздействието и финансова обосновка на предлаганите промени

Във връзка с изискванията на чл. 28 (2) от Закона за нормативните актове, предлагаме да се пристъпи и към оценка на въздействието и финансова обосновка на предлаганите промени, които да информират тяхното приложение и допълнителните мерки, които евентуално следва да се предприемат.

Надяваме се, че направените предложения ще бъдат взети предвид.

Национална мрежа за децата

Май 2015г.